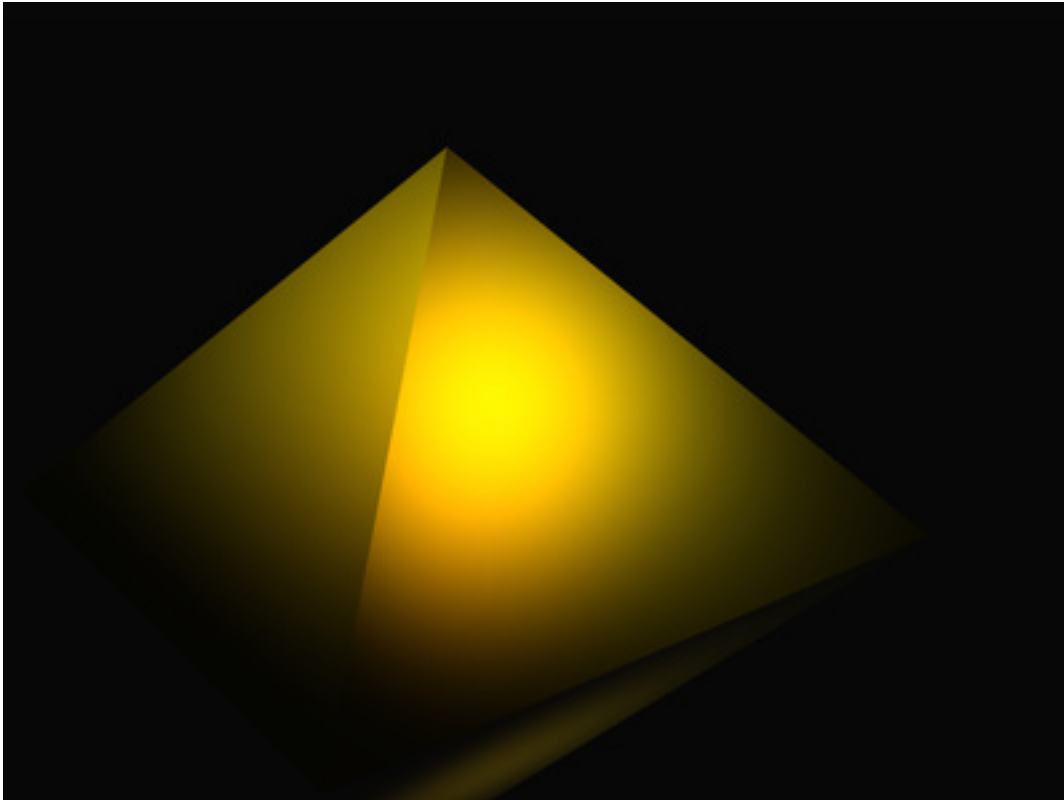

Ζούμε σ' έναν πολιτισμό που έχει ξεχάσει την ψυχή... Ο Τόμας Μούρ είπε: "Η μεγαλύτερη αρρώστια του εικοστού αιώνα, που εμπλέκεται σε όλα μας τα προβλήματα και μας μαστίζει ατομικά και κοινωνικά, είναι η "απώλεια της ψυχής".

Η σημερινή διαδρομή του δυτικού πολιτισμού ξεκίνησε περισσότερο από τριακόσια χρόνια πριν, όταν ο Καρτέσιος είπε: "Σκέπτομαι άρα υπάρχω". Αυτό δεν ήταν απλώς ένα αξίωμα της φιλοσοφίας του, αλλά ένας οϊωνός του θεού που επρόκειτο να λατρέψουμε. Ο Καρτέσιος εξήρε την ορθολογική σκέψη και, όπως είπε ο Hillman, εξόρισε την ψυχή στην "επίφυση, έναν αδένα με μέγεθος μπιζελιού στο κέντρο του εγκεφάλου". Από τότε, η δυτική κοινωνία έχει λατρέψει στον βωμό της ορθολογικής σκέψης και έχει δώσει ελάχιστη σημασία στην ψυχή.

Σήμερα, λοιπόν, γνωρίζουμε πολλά για την διάνοια και λίγα για την ψυχή, πολλά για την κριτική σκέψη και λίγα για την φαντασία, πολλά για την λογική και λίγα για το πάθος. Από

το νηπιαγωγείο μέχρι το πανεπιστήμιο εκπαιδευόμαστε να αμφισβητούμε, να επιχειρηματολογούμε, να αναλύουμε, να επικρίνουμε, να λογομαχούμε. Με λίγα λόγια, να σκεπτόμαστε, να σκεπτόμαστε, να σκεπτόμαστε!

Στο μεταξύ οι ψυχές μας πεθαίνουν. Κι όταν πεθαίνει η ψυχή, το κάνει αθόρυβα, ανεπαίσθητα. Σχεδόν δεν το παρατηρούμε. Δεν υπάρχει θόρυβος, πένθος, κηδεία, ούτε δάκρυα για την ψυχή. Μια μέρα απλώς κουλουριάζεται και το κεράκι σβήνει. Το σώμα συνεχίζει, σχεδόν σα να μην έχει συμβεί τίποτα, να τρώει, να πίνει, να κοιμάται, να εργάζεται. Η διάνοια, επίσης, σαν άψυχη μηχανή, συνεχίζει να κάνει τικ-τακ και να λειτουργεί κανονικά. Αλλά η ψυχή έχει πεθάνει και το πάθος έχει χαθεί.

Κάτι είναι απελπιστικά στραβό στον πολιτισμό μας. Βρισκόμαστε σε ασυνείδητο πένθος για την ψυχή που έχουμε χάσει. Είτε το γνωρίζουμε είτε όχι, λιμοκτονούμε γι' αυτό που οι Ισπανοί ονομάζουν ντουέντε, για ένα άνοιγμα καρδιάς, μια επιστροφή στην ψυχή.

Ευτυχώς, οι χαμένες ψυχές μπορούν να βρεθούν, και το κερι που έσβησε μπορεί να ξαναάψει...

(David N. Elkins, "Πέρα από την Θρησκεία", Εκδόσεις "Κυβέλη")